

SPRENGNINGSTEKNIKK **- BÆREKRAFTIG SPRENGNING**

ESPEN HUGAAS

Eksplosiver - sikkerhet

Hva må til for å bryte fjell?

Hva må til for å bryte fjell?

Sprengstoff

**SPRENGSTOFF
= ENERGI!**

**Hvor
effektivt
utnytter vi
energien?**

**Hvordan
styre
dette?**

Sprengningsteknikk – Hva er det?

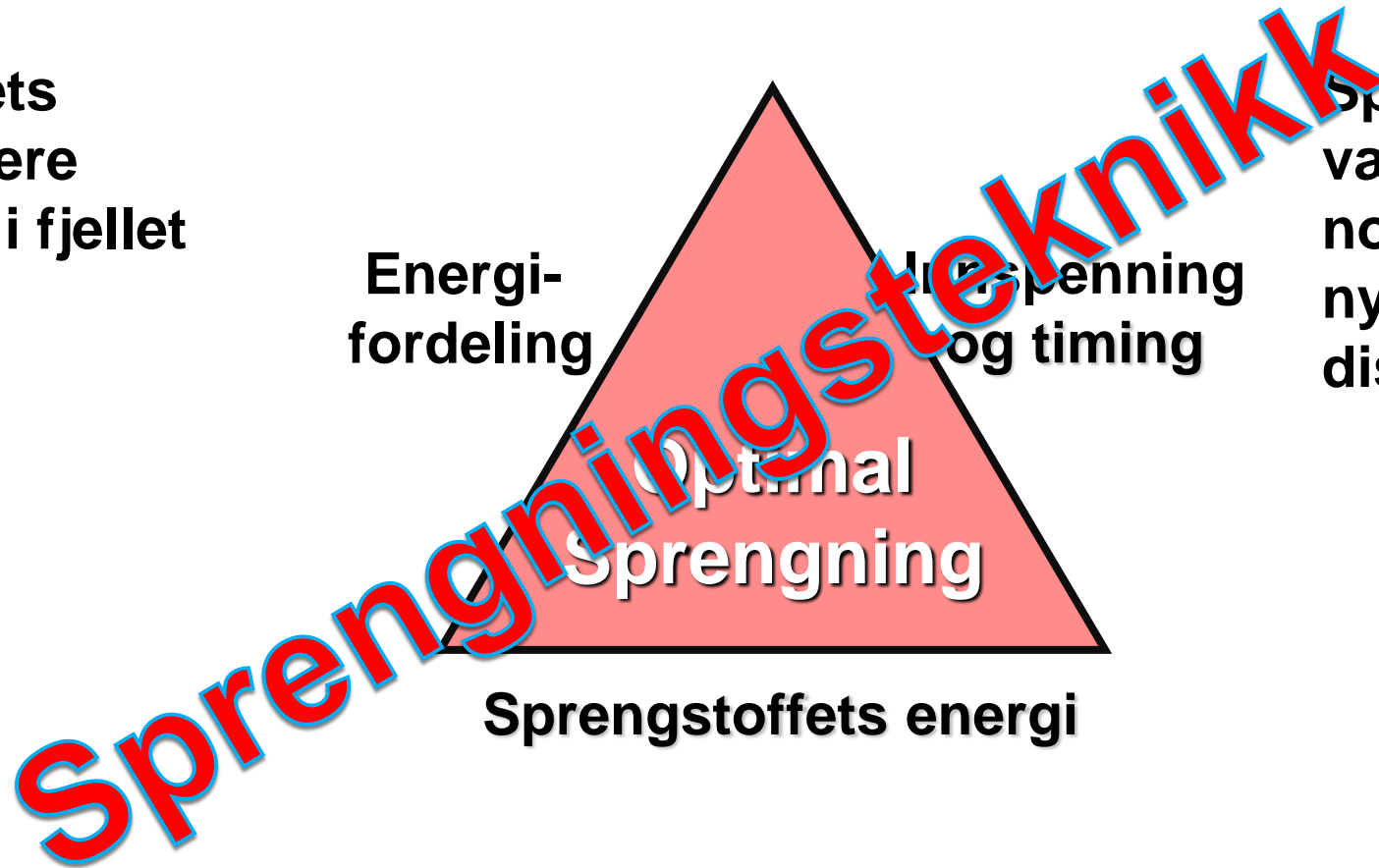
TUNNELDAGENE 2024

Sprengstoffets energi må være fordelt riktig i fjellet

Energi-
fordeling

Innspenning
og timing

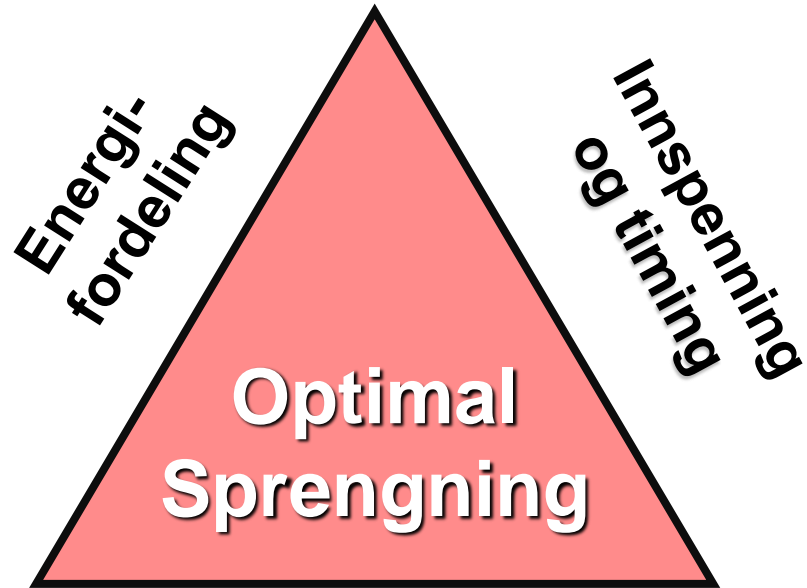
Sprenggassene må være innspent lenge nok til at vi får nyttegjort energien i disse

Sprengstoffets energi

Sprengstoffets energi må være stor nok til å skape strukturelle endringer og masse - forflytning

TUNNELDAGENE 2024 Sprengningsteknikk – Hva er det?

Sprengstoffets energi

Sprengstoff = Energi

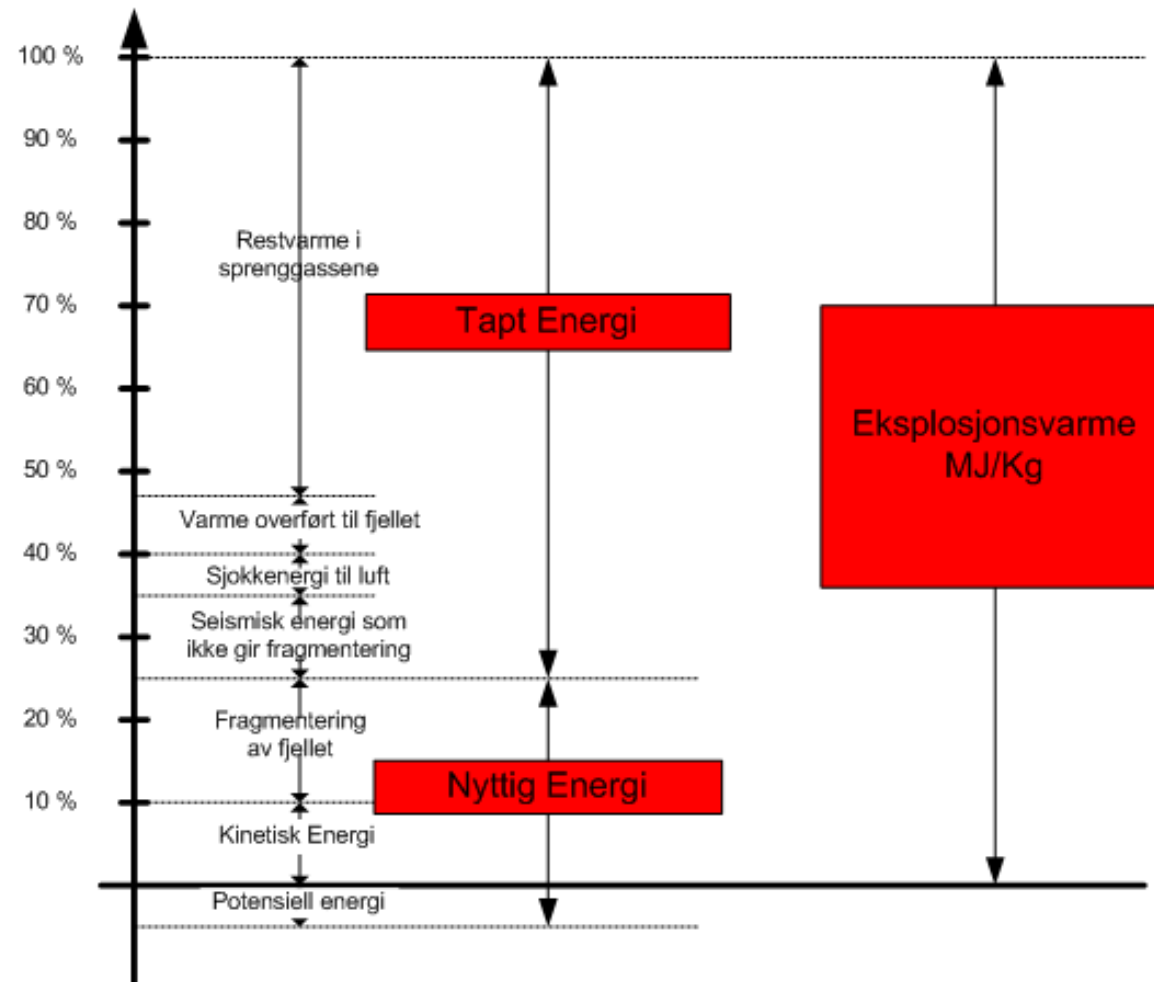
- **Det vi vil utnyttet energien til er:**
  - Fragmentere fjellet
  - Flytte fjellet
- **Det vi vil unngå er at energien gir:**
  - Sprut
  - Rystelser
  - Luftsjokk
  - Ødelegger det gjenstående fjellet

Sprengning av fjell er fagarbeid og er i stor grad erfaringsbasert

Sprengstoff – Effekt og Energi

- Bare en viss mengde av energien blir brukt til å bryte fjellet

Sprengstoff - Effekt

Rask reaksjon = høy effekt!

Detonasjonshastighet 2000-7000 m/s

Eks.

Dynamitt (25 x 380 mm), 250 g = 1,1 MJ

Det.hastighet 4500 m/s → omsettes på 0,1 ms

→ **11 000 MW**

Sprengningsteknikk – I praksis

- Planlegging
- Boring
- Lading / produkter

Sprengningsteknikk

- **Hva skjer etter salven?**

- **Utlasting**

- **Rensk**

- **Sikring**

- **Utslipp?**

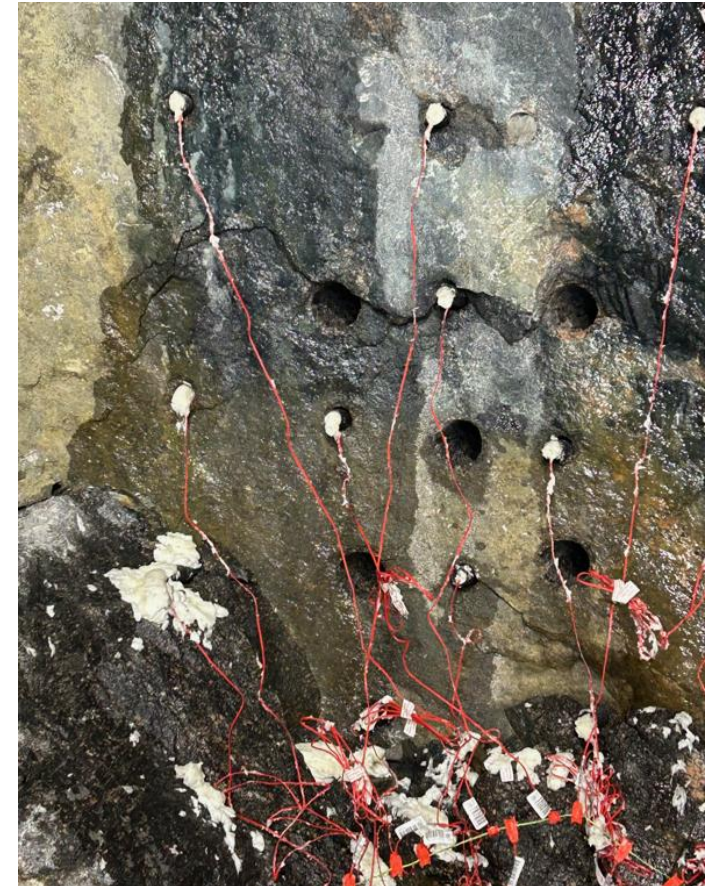
- **Evaluering?**

Er resultatet det vi ønsket oss?

Bærekraftig tunnelsprengning

- **Hva er en vellykket (bærekraftig) salve?**
  - Resultat vs. innsats?
  - Lavt miljøavtrykk?
  - Lav spesifikk ladning?
  - En blid laster?
  - Ingen skader på nabohuset?

For hvem blir dette en vellykket salve?

Sprengningsteknikk – Erfaring og kunnskap

- **Tunnelsprengning = Repeterende**
- **Hvordan overføres kunnskapen fra en salve til den neste?**
  - **BlastManager etc.?**
- **Ansvarer ligger hos...?**

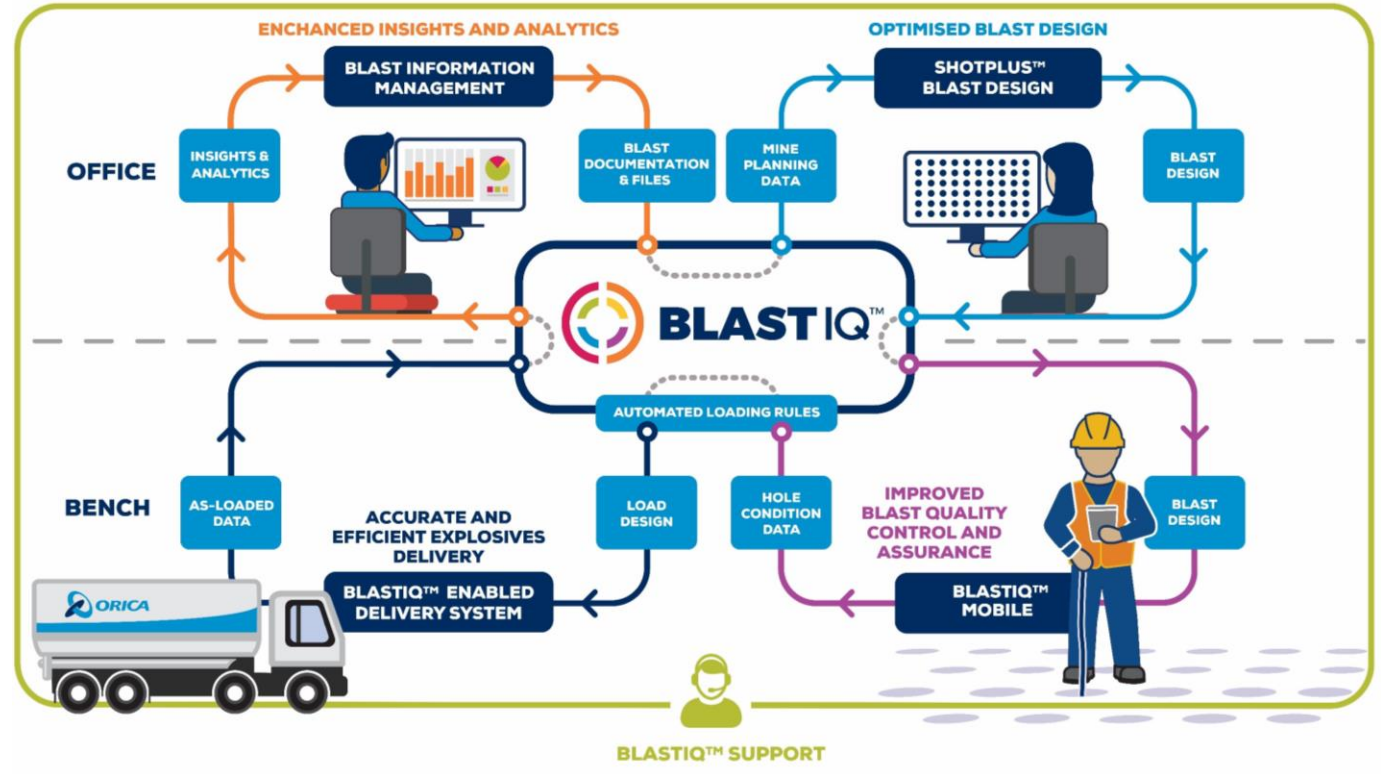
Produkter – Hva skjer?

- **Grønn ammoniakk**
  - Finnes, men begrenset kapasitet
- **Tennmidler**
  - Blyfritt alternativ
  - Plast?
  - Trådløse tennere?
- **Transport?**
  - Sprengstoffer er ikke tillat transportert med EL-kjøretøy

Digitalisering – Hva skjer?

- Datainnsamling
- Databehandling
- Datatolkning

- Databeslutning?

Bærekraftig sprengning?

- En bærekraftig tunnelsalve er en salve som oppleves trygg for utførende og tredjepersoner og der vi har brukt all vår samlede erfaring og kunnskap til å oppnå et resultat som er bedre enn forrige salve vi ønsker

?

Takk for meg!